

**Raamplan
Inrichtingsvisie
Schouwen-Oost
Het groene hart van Schouwen**

Instemming door de Centrale Landinrichtingscommissie

d.d. 5 augustus 1999

1999

Colofon

*Dit is een uitgave van de
Landinrichtingscommissie Schouwen-Oost
Postbus 6
4460 AA Goes
Telefoon: 0113 - 237 911
Fax: 0113 - 237 350*

*Redactie:
Dienst Landelijk Gebied,
Zeeland*

*Fotografie:
Dienst Landelijk Gebied,
Zeeland
Fotonatura,
Wormerveer*

*Kartografie:
Dienst Landelijk Gebied,
Zeeland*

*Lay-out en druk:
Drukkerij Zoetewey,
Yerseke*

Inhoud

1. Inleiding	6
1.1 Dialoog.....	6
1.2 Raamplan	8
1.3 Uitvoeringsmodule	8
2.1 Landbouw.....	9
2.2 Landschap.....	9
2.3 Recreatie	10
2.4 Verkeer	10
2.5 Natuur.....	11
2.6 Water	11
2.7 Milieu	11
3. Van knelpunt naar oplossing	12
3.1 Landbouw.....	12
3.2 Landschap.....	14
3.3 Recreatie	15
3.4 Verkeer	18
3.5 Natuur.....	20
3.6 Water	23
3.7 Milieu	25
3.8 Stimulering initiatieven uit de streek	26
4. Samenvatting van de effecten van het plan	27
5. Grondverwerving en begroting	29
5.1 Grondverwerving	29
5.2 Toekomstig eigendom en beheer	29
5.3 Begroting.....	30
Bijlage: Raamplankaart Schouwen-Oost Afkortingen en begrippenlijst	

De Landinrichtingscommissie Schouwen-Oost

Mw A.P. de Haan	voorzitter
Dhr P. de Koeyer	namens de landbouw en plaatsvervangend voorzitter
Dhr T. Kramer	namens de natuurbescherming
Dhr T. Sluyter	namens de natuurbescherming
Dhr R. van der Wekken	namens de landbouw

adviseurs

Mw S.M. Vermue	namens het waterschap Zeeuwse Eilanden
Dhr C. Veerhoek	namens de gemeente Schouwen-Duiveland
Dhr H. Zuiderent	namens de recreatie

Namens de provincie Zeeland en het Kadaster wordt de commissie geadviseerd door respectievelijk Mw A. Bij de Vaate en Dhr E.J. van der Meer.

Voorwoord

Een voortvarende aanpak en openheid naar de streek, dat stond de Landinrichtingscommissie voor ogen toen we in 1995 van start gingen. Aan u het oordeel of we die beide uitgangspunten waar hebben gemaakt.

Twee jaar na de start konden we het Voorontwerpplan aan de Gedeputeerde aanbieden en nu, juni 1999, is er het Raamplan met de eerste uitvoeringsmodule voor de jaren 2000 - 2004.

In de tussentijd hebben we vrijwel altijd in openbaarheid vergaderd en in Dialoog met streek, betrokken overheden en andere instanties, onze planonderdelen afgewogen.

In de laatste maanden van de planvoorbereiding werd de commissie geconfronteerd met nieuwe voorschriften voor de planvorming.

Aan ons werd gevraagd geen uitgewerkt ontwerpplan, maar een globaal Raamplan in te dienen bij het College van Gedeputeerde Staten (GS), met een concreet realiseerbare uitvoeringsmodule. Planvormen waarmee binnen landinrichting nog niet eerder ervaring is opgedaan en waarbij ook nog lang niet alle regels even duidelijk zijn.

Naar de mening van de commissie moet een Raamplan enerzijds ruimte hebben om toekomstige ontwikkelingen in te passen en anderzijds voldoende uitgewerkt zijn om belanghebbenden zekerheden voor de toekomst te bieden.

Daarnaast hadden we in het inspraakverslag op nogal wat onderdelen toezeggingen gedaan over een nadere uitwerking bij de presentatie van het ontwerpplan.

Het plan dat de Landinrichtingscommissie nu aanbiedt aan GS en aan de streek, is daarom meer dan een globaal Raamplan en voldoet naar onze mening aan wat we eerder formuleerden.

Een plan voor Schouwen-Oost "Het groene hart van Schouwen" dat voldoet aan onze opdracht, kan rekenen op instemming van alle betrokken instanties en een redelijk breed draagvlak in de streek. Het is daarnaast voldoende flexibel om aangepast te worden aan veranderende inzichten.

Hoewel met de uitvoering van enkele planonderdelen al bij voorrang begonnen is, is de procedure er op gericht vanaf 1 januari 2000 de eerste module in uitvoering te nemen.

We vertrouwen erop dat we in de uitvoering en in het voorbereiden van volgende modules hetzelfde tempo kunnen aanhouden als de afgelopen jaren.

Mw. A.P. de Haan
voorzitter Landinrichtingscommissie Schouwen-Oost

Landinrichtingscommissie Schouwen Oost, v.l.n.r. T. Kramer, R. v.d. Wekken, T. Sluyter, P. de Koeyer en A. de Haan

1. Inleiding

Dit rapport is het Raamplan voor de herinrichting met een administratief karakter 'Schouwen-Oost'. In 1992 is door de Zeeuwse Milieufederatie, de Vereniging Natuurmonumenten en de Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland dit project aangevraagd bij de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het verzoek is gedaan in verband met de komende functieveranderingen op basis van de Zeeuwse uitwerking van het Natuurbeleidsplan, het zogenaamde Plan Tureluur, waarin het grootschalig natuurgebied, de Zuidkust van Schouwen, begrensd is. Mede door de aanwijzing van dit nieuwe natuurgebied is Schouwen-Oost aangewezen als één van de 18 Strategische Groen Projecten (SGP) in Nederland. Deze beleidsaanduiding uit het Structuurschema Groene Ruimte betekent voor Schouwen-Oost ruimere financiële mogelijkheden en een potentiële versnelling van de uitvoering. De minister heeft namelijk voor realisering van deze SGP's extra geld beschikbaar gesteld. Deze financiën zijn bedoeld om een goede afstemming te verkrijgen tussen natuur en andere functies, met name landbouw en recreatie. Daarenboven zijn deze projecten van de voorgestelde bezuinigingen binnen landinrichting gevrijwaard.

Voor de SGP Schouwen is een gebiedsperspectief opgesteld en door het College van Gedeputeerde Staten vastgesteld. Het beschrijft de wenselijkheid en de mogelijkheden van landinrichting, inclusief de financiële middelen voor de landinrichtingsprojecten Schouwen-Oost en Schouwen-West. Het kader waarbinnen de Landinrichtingscommissie het landinrichtingsplan moet gaan voorbereiden staat omschreven in de Projectnota. In de nota staan de gebiedsgerichte doelstellingen verwoord. Deze zijn een vertaling van het rijks- en provinciaal beleid. Hiermee wordt de richting van de planvorming bepaald.

Het project Schouwen-Oost beslaat het oostelijk deel van het buitengebied van de Polder Schouwen, gelegen tussen de Dammenweg en de Schouwse Dijk. De woonkernen Zierikzee, Serooskerke, Brouwershaven, Kerkwerpe en Scharendijke vallen buiten de herinrichting. Bij elkaar heeft het gebied een omvang van ruim 6100 hectare.

1.1 Dialoog

Eind 1995 is de Landinrichtingscommissie met haar werkzaamheden begonnen. Zij heeft van Gedeputeerde Staten (GS) van Zeeland de opdracht gekregen, middels Dialoog, een inrichtingsplan op te stellen dat gebaseerd is op het provinciaal beleid. Belangrijk onderdeel hiervan is het natuurgebied de Zuidkust. De Landinrichtingscommissie heeft de taak om zowel provinciaal ruimtelijk beleid als ideeën en wensen van de streekbewoners zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Om dit te bereiken heeft zij van het begin af aan de inwoners van het gebied nauw betrokken bij de ontwikkeling van het plan. Door middel van Dialoog, een methode om interactief plannen te maken, heeft zij volop ruimte geboden aan een ieder om actief mee te denken en te praten over de toekomstplannen voor de streek.

Planvorming tijdens de Dialoog

De Dialoog heeft in drie stappen plaats gevonden:

Stap 1 Ouverture

Tijdens de ouverture kon iedereen de naar zijn mening sterke en zwakke punten van Schouwen-Oost aangeven.

Stap 2 Kerndialoog

Vervolgens is in de kerndialoog door een aantal streekbewoners en deskundigen gezocht naar oplossingen voor deze knelpunten.

Het resultaat is neergelegd in het Voorontwerpplan (VOP), onderdeel vormend van de Landinrichtingswet. Dit plan heeft vanaf 8 december 1997 t/m 9 maart 1998 ter inzage gelegen. De streekbewoners en de instanties hebben op de voorgestelde maatregelen gereageerd en in totaal 50 reacties gegeven. Die reacties waren van individuele en collectieve aard. Instanties merkten bijvoorbeeld op dat de maatregelen niet voldoende in samenhang met andere functies van het gebied waren beschreven en dat onvoldoende afstemming had plaats gevonden met de bestaande beleidsvisies op het gebied van verkeer en vervoer en recreatie op het eiland Schouwen-Duiveland. Ook werd door instanties de wens geuit de effecten van de verschillende maatregelen meer inzichtelijk te maken.

Stap 3 Finale

Bij de uitwerking van de reacties is voor een thematische aanpak gekozen.

Om bijzondere aandacht te schenken aan de samenhang van de diverse functies en tevens een zo groot mogelijk draagvlak te krijgen, zijn per thema overleggroepen gevormd met een "brede" samenstelling.

De samenstelling en de resultaten van de overleggroepen zijn onderstaand weergegeven.

Thema	samenstelling overleggroep	resultaat
landbouw	Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO)/Kadaster/Dienst Landelijk Gebied (DLG)	advies verkavelingsvorm
landschap	waterschap Zeeuwse Eilanden (ZE)/DLG	landschapsplan afgestemd op groenstructuurplan (waterschap ZE)
recreatie	Recron/ Bureau voor Toerisme Zeeland/ gemeente Schouwen-Duiveland (SD) natuurbeherende instanties/Provincie/ ZLTO/DLG	recreatieplan
verkeer	gemeente SD/waterschap ZE/ Rijkswaterstaat directie Zeeland (RWS)/ Provincie/DLG	verkeersrapport
natuur	Provincie/gemeente SD/RWS/ZLTO/Staatsbosbeheer/Natuurmonumenten/waterschap ZE/ Grontmij/DLG platform landbouw/natuur.	inrichtingsplan deelgebieden 1 t/m 3; opdracht inrichtingsschets/ plan deelgebieden. afspraken kwelmaatregelen
water ZLTO/DLG	waterschap ZE/natuurbeherende instanties/ in Polder Schouwen	doorlichting waterbeheersing resultaat verwacht in 2000

De resultaten van de themagroepen zijn door de Landinrichtingscommissie als bouwstenen voor het Raamplan behandeld. Bij het opstellen van dit plan is extra aandacht besteed aan het verkrijgen van commitment bij de participerende instanties. De gemeente Schouwen-Duiveland, het waterschap Zeeuwse Eilanden, de provincie Zeeland, Rijkswaterstaat directie Zeeland en de stichting Steunfonds Het Zeeuws Landschap hebben in principe ingestemd met de inrichtingsmaatregelen en de daarbij behorende kosten van dit Raamplan. Na deze akkoordverklaring heeft de Landinrichtingscommissie dit Raamplan op 29 juni 1999 goedgekeurd en doorgezonden naar GS.

1.2 Raamplan

In dit rapport zijn de maatregelen en voorzieningen beschreven ter verbetering van de inrichtingssituatie van Schouwen-Oost. Hierbij hoort de Raamplankaart en een begroting. Met betrokken partijen is gedurende de planvorming voldoende overeenstemming verkregen over deze voorstellen.

Het Raamplan in zijn totaliteit heeft niet de status van een landinrichtingsplan. De Raamplanprocedure wordt door GS bepaald.

De planning is als volgt:

- ter inzage legging : 16 augustus t/m 15 september 1999
- termijn inspraak : 16 augustus t/m 29 september 1999
- goedkeuring Raamplan : december 1999

Deze goedkeuring houdt een bestuurlijke accordering in; de bestuurders (GS) spreken hiermee een intentie-verklaring uit, waarmee ze beloven zich in te zetten voor de realisering van het Raamplan. Hiermee worden nog niet de benodigde financiële middelen vrijgemaakt en beschikbaar gesteld. De realisatie van dit Raamplan is in totaal begroot op f 35,4 miljoen.

Vervolgens is het van belang dat waar uitvoering mogelijk is dit snel en flexibel plaatsvindt met heldere en eenvoudige procedures. Dan kan dat werk direct uitgevoerd worden.

1.3 Uitvoeringsmodule

Om zo snel mogelijk met de uitvoering te kunnen starten wordt er gewerkt met uitvoeringsmodules. Een module is een concreet uitvoeringsplan van maatregelen of voorzieningen met een planning en een begroting. Nadat de uitvoeringsmodule door de Landinrichtingscommissie is opgesteld zal zij deze ter vaststelling aanbieden aan GS. In het kader van de Landinrichtingswet is een door Gedeputeerde Staten vastgestelde module aan te merken als een gedeeltelijk door Gedeputeerde Staten vastgesteld landinrichtingsplan, waarvoor de procedure van de Landinrichtingswet geldt. Met deze vaststelling komen eveneens de financiën voor de uitvoering beschikbaar en het "grote" werk kan beginnen.

Jaarlijks kan de Landinrichtingscommissie modules ter vaststelling voorleggen aan GS, tenzij (aangepaste) wetgeving andere procedures mogelijk maakt.

Bij het opstellen van modules kan gedacht worden aan:

- een geografische module, waarbij het projectgebied opgeknipt wordt in een uitvoeringsblok, waarbinnen meerdere functies gerealiseerd worden;
voorbeeld : realiseren van EHS en aanleg van recreatieve fietspaden
- een sectorale module, waarbij één functie aan bod komt.
voorbeeld: verbeteren waterbeheersing

Voor de eerste "Uitvoeringsmodule 2000 - 2004" heeft de Landinrichtingscommissie in overleg met instanties gekozen voor een totaal pakket aan maatregelen ter grootte van f 16,4 mln. De inhoud van deze module en de gehanteerde spelregels en uitgangspunten zijn beschreven in "Uitvoeringsmodule 2000-2004" welke als zelfstandig rapport wordt uitgebracht naast dit Raamplan. Tevens is een begroting opgesteld en zijn de maatregelen op een plankaart weergegeven. De Landinrichtingscommissie heeft gelijktijdig met het Raamplan deze Uitvoeringsmodule op 29 juni 1999 goedgekeurd en ter vaststelling doorgezonden naar GS.

2. Gebiedsbeschrijving

2.1 Landbouw

In Schouwen-Oost heeft na de watersnoodramp van 1953 een herverkaveling plaatsgevonden. Het gebied kreeg een goede landbouwkundige structuur, met rechte wegen en waterlopen. In het gebied zijn op perceelsniveau weinig hoogteverschillen en de percelen zijn over het algemeen goed ontsloten. Een groot deel van de gronden is in gebruik voor akkerbouw (circa 80 %, CBS/LEI gegevens 1991). Graslandpercelen liggen verspreid door het gebied met een concentratie in de Prunje. Op de lichte overslaggronden ten noorden van Zierikzee bevindt zich een aantal boomgaarden.

Gebied ten westen van Zierikzee

Na de herverkaveling van 1959 verschuift de landbouw in de richting van meer gespecialiseerde productie-eenheden. Hierdoor neemt enerzijds het aantal bedrijven af, en anderzijds daalt de arbeidsbezetting per bedrijf door mechanisatie.

Een aantal bedrijven heeft nu een ongunstige verkavelingssituatie, onder andere omdat de veldkavels op vrij grote afstand liggen van de bedrijfsgebouwen.

2.2 Landschap

Schouwen-Oost is een uitgestrekt, open gebied dat getekend wordt door een rationele agrarische inrichting, waarin bijna niets meer te zien is van de vroegere structuur van krekens en moerassen.

Op grond van het verschil in openheid kan het gebied worden verdeeld in drie "deelgebieden": het zuidelijke deel is een open gebied met inlagen, karrevelden, weilanden en schaarse wegbeplanting. Alleen het gebied rond Zierikzee heeft een kleinschalige opbouw, gevormd door volkstuinen, boomgaarden, bebouwing en restanten van dijkdoorbraken. In het middengebied liggen boerderijen gelijkmatig verspreid langs rechte wegen. Vele hiervan hebben een beplanting rond het erf (wat het gebied minder open maakt). Enkele woonkernen met hoge torens vormen oriëntatiepunten in dit landschap. Het noordelijke deel van het gebied is in verhouding tot de twee eerdergenoemde deelgebieden visueel besloten door de aanwezigheid van wegbeplanting en bebouwing, waaronder enkele woonkernen en bungalowparken. De Grevelingenrand bestaat uit een aan elkaar gegroeide verzameling van recreatieterreinen, afgewisseld met groengebieden en historische buitenplaatsen. In dit gebied ligt een aantal vakantieparken met bungalows, die door het praktisch ontbreken van beplantingsstroken in het landschap sterk opvallen.

Cultuurhistorie

Als cultuurhistorische elementen kunnen de (restanten van) vliedbergen aan de Weelweg en de Heuvelsweg worden genoemd. Verder zijn onder de boerderij Betlehem fundamenten gevonden van een klooster en staat nabij de Flaauwers Inlaag het eerste stoomgemaal van Nederland. Door de watersnoodramp van 1953 en de daarop volgende herverkaveling zijn in Schouwen veel historische landschapsvormen verdwenen. De meeste dijken en vroegere dijkdoorbraken laten nog de geschiedenis zien van het ontstaan van de polders. Het actuele agrarisch polderlandschap is een afspiegeling van de cultuur van de jaren vijftig.

2.3 Recreatie

Het ontstaan van de recreatie in Schouwen-Duiveland komt voort uit een aantal aantrekkelijke omgevingsfactoren die het eiland kenmerken: ligging aan de Noordzeekust, de aanwezigheid van een gevarieerd kustlandschap met natuurgebieden en de aanwezigheid van enkele aantrekkelijke historische buitenplaatsen in het achterland. Het toeristisch-recreatief product van Schouwen-Oost is dan ook sterk verbonden met de rest van Schouwen-Duiveland. Schouwen-Oost is het uitloop gebied van de kuststrook met de plaatsen Zierikzee en Brouwershaven, het open polderlandschap en het vogelrijke gebied aan de zuidkant. Aan het water liggen enkele jachthavens die vooral in de zomer intensief gebruikt worden.

Het zwaartepunt van de verblijfsrecreatie-complexen (bungalowparken en campings) ligt in het noorden langs de Grevelingen rond Scharendijke en Den Osse. Minicampings liggen door het hele plangebied verspreid. Kamperen bij de boer maakt een belangrijk onderdeel uit van de verblijfsrecreatie.

2.4 Verkeer

De hoofdontsluiting van het gebied wordt gevormd door de volgende wegen: de oost-west-verbinding van Zierikzee naar Serooskerke; de noord-zuidverbindingen van Brouwershaven naar Serooskerke en vanaf de Zeelandbrug via Zierikzee naar Schuddebeurs. Verder is er een goede ontsluiting van de landbouwgronden door plattelandswegen. De rijksweg Zierikzee-Haamstede (N 59) is vanwege de toegenomen verkeersdruk uitgegroeid tot de drukste verkeersader van het gebied.

Zowel snel als langzamer verkeer maakt gebruik van deze route. In drukke periodes heeft de weg te weinig capaciteit, waardoor veel recreatief verkeer gebruik maakt van alternatieve routes. Hierdoor ontstaan op een aantal polderwegen problemen door sluipverkeer en onveilige situaties voor schoolgaande fietsers.

Brouwershaven, Zierikzee en Scharendijke zijn de laatste decennia uitgebreid. Zierikzee ontwikkelde zich tot regionaal centrum voor voorzieningen en industrie. De andere kernen breidden zich op een kleinere schaal uit. Al deze veranderingen hebben invloed op de aanwezige verkeersstromen, met name zorgen ze voor een toegenomen verkeersdruk.

De toename aan recreanten heeft ertoe geleid dat in de zomerperiode de doorstroming van het recreatief verkeer slecht is. Hiervan ondervindt het landbouwverkeer ook hinder.

Zo ontstaan verkeersonveilige situaties door het grote verkeersaanbod, de menging van verschillende soorten verkeer (snelverkeer, fietsers, landbouwverkeer) en door te hard rijden. Buiten het recreatie seizoen is er naar verhouding weinig verkeer.

Menging van verschillende soorten verkeer op N 59

2.5 Natuur

Door de watersnoodramp en de daaropvolgende herverkaveling zijn veel natuurwaarden in Schouwen-Oost verdwenen. Schouwen-Oost heeft zowel potentiële / actuele binnendijkse natuurwaarden, als actuele buitendijkse natuurwaarden. De buitendijkse natuurgebieden vallen buiten het plangebied. Zij hebben echter wel een relatie met de binnendijkse natuur.

Binnendijks bevindt zich dicht bij de kust een gordel van zoute en brakke wateren. Deze gordel met kwelwater wordt gevormd door een groot aantal inlagen (Wevers Inlaag, Flaauwers Inlaag, Kisters of Suzanna Inlaag en Cauwers Inlaag) en de natte graslanden die hiertussen liggen. In het noorden is de kwelgordel minder duidelijk zichtbaar dan in het zuiden, maar ook bij Scharendijke zijn karrevelden met een zoutgehalte dat vergelijkbaar is met de inlagen.

De gebieden met brakke tot zoute wateren zijn aantrekkelijk voor vogels en hebben hoge potentiële natuurwaarden. De hele zuidkust van Schouwen-Duiveland wordt gebruikt als pleister-, broed- en foerageerplaats voor vogels.

In juni 1999 is een start gemaakt met de inrichting van het Prunjegebied. Dit gebied maakt onderdeel uit van het natuurgebied de Zuidkust van Schouwen. In dit gebied wordt een kleioermoeras natuurdoeltype nagestreefd, dat bestaat uit permanent open water (krekens), zones met ondiep water, inundatiezones, oevers en droge gebieden.

2.6 Water

Schouwen-Oost maakt onderdeel uit van een afwateringseenheid die wordt bemalen door het gemaal Prommelsluis en het gemaal Den Osse. Binnen dit gebied bevinden zich enkele onderbemalingen. De polderpeilen in het overgrote deel van het gebied variëren van 2,50 tot 2,70 m - NAP. In het laag gelegen Prunjegebied worden peilen gehandhaafd van 2,80 tot 3,00 m - NAP.

Vrijwel het gehele gebied staat door de ligging aan de Oosterschelde, onder invloed van zoute kwel. Het sterkst is deze kwel in het Prunjegebied en een smalle strook langs de Zuidkust.

De kwaliteit van zowel het grondwater als het oppervlaktewater wordt sterk beïnvloed door deze permanente zoute kwel. Hierdoor vindt een voortdurende aanvoer van stikstof, fosfaat en chloride plaats die leidt tot een hoge natuurlijke achtergrondbelasting.

2.7 Milieu

In Schouwen-Oost liggen een aantal voormalige stortlocaties waarop geen saneringsnoodzaak rust. Naast deze vuilstorten is er nog een aantal plaatsen waar de bodem als gevolg van puinstortingen / dempingen in het verleden mogelijk vervuild kan zijn, de zogenaamde 'mogelijk verdachte locaties'.

In het gebied is de balans verstoord tussen wat er aan stikstof en fosfaat in het milieu terecht komt en wat strikt nodig is. Dat heeft nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater. De hoge fosfaat- en stikstofbelasting van het oppervlaktewater vindt met name plaats door uit- en afspoeling van meststoffen van landbouwgrond, door lozing van ongezuiverd afvalwater en door de natuurlijke bijdrage van zoute kwel. Hierdoor worden de normen van de Algemene Milieukwaliteit niet gehaald.

De waterbodem kent plaatselijk een verhoogde concentratie aan zware metalen, PAK's en PCB's.

3. Van knelpunt naar oplossing

In dit hoofdstuk worden de knelpunten per planonderdeel nader uitgewerkt. De gegevens van deze uitwerking zijn afkomstig van de resultaten uit de verschillende overleggroepen (zie paragraaf 1.1). Na behandeling hiervan in de Landinrichtingscommissie heeft dit geleid tot het hier beschreven pakket aan maatregelen.

3.1 Landbouw

Doelstellingen:

- Scheppen van een concurrerende, veilige en duurzame landbouw;
- Verbeteren van de agrarische productie-omstandigheden in gebieden met een agrarische hoofdfunctie door het optimaliseren van met name verkaveling, waterbeheersing en ontsluiting;
- Opheffen van nadelige invloeden op de productie-omstandigheden, zoals verzilting en wateroverlast (zie 3.5).

Knelpunten:

- Versnippering van het landbouwkundig gebruik;
- Te grote rijafstanden naar de veldkavels;
- Vochttekort in de zomer (zie 3.6);
- Wateroverlast in de winter (zie 3.6).

Nadere uitwerking:

In overleg met Agrarisch Schouwen-Duiveland is gekozen voor de verkavelingsvorm "plan van toedeling" (overeenkomstig hoofdstuk 'Herverkaveling' van de Landinrichtingswet). Dit plan is van toepassing voor het gehele gebied. Voordat de gronden worden geruild wordt eerst de ruilwaarde van de gronden vastgesteld. Dit gebeurt op basis van een bodemkaart. De toedeling vindt plaats aan de hand van de richtlijnen plan van toedeling (spelregels voor de toedeling) en de door belanghebbenden uitgebrachte wensen. Dit plan streeft een zo goed mogelijke toedeling na van alle belangen. Dus zowel natuur als landbouw als landschap. Bij de nieuwe toedeling wordt het verschil in cultuurtechnische toestand tussen de ingebrachte en toegedeelde kavel gecompenseerd met kavelaanvaardingswerken. Deze werken worden nader toegelicht onder "maatregelen".

De mogelijkheid bestaat om bezwaar te maken tegen de nieuwe toedeling.

Het verschil in waarde tussen inbreng en toedeling wordt verrekend via de lijst der geldelijke regelingen, overigens geldt hier altijd de spelregel: geen nut geen kosten. Via de landinrichtingsrente (deze bedraagt 6% van de kosten en is opgebouwd uit aflossing en rente) wordt dit bedrag in 26 jaar afbetaald.

Er zijn inmiddels twee boerderijverplaatsingen gerealiseerd. Deze bedrijven waren groter dan voorzien was in de begroting. Er is besloten om het gereserveerde bedrag voor boerderijverplaatsing te verhogen.

Maatregelen:

Plan van toedeling

In de begroting, behorend bij dit Raamplan, is uitgegaan van een wettelijke herverkavelingsprocedure. Bij het plan van toedeling wordt het verschil in cultuurtechnische toestand tussen de ingebrachte kavel en toegedeelde kavel gecompenseerd met kavelaanvaardingswerken.

Voor de berekening van deze werken is uitgegaan van een uitruilpercentage van 22% en van uitvoering op basis van particulier initiatief. Om het toedelingsproces te versoepelen zal de commissie 70 ha (zogenaamde landmetershectares) aankopen, die gebruikt zullen worden voor kleine bedrijfsvergrotingen.

Begroting : f 2.200.000,- kavelinrichtingskosten
Financiering : LNV 65%, gezamenlijke eigenaren 35%
Grondverwerving : 70 ha (landmetershectares)

Boerderijverplaatsing

De herinrichting biedt aan vijf bedrijven de mogelijkheid om op vrijwillige basis te verplaatsen. Dit is specifiek opgenomen voor bedrijven die in het toekomstige natuurgebied langs de Oosterschelde liggen. Boerderijverplaatsing is vrijwillig en de nieuwe locatie van het bedrijf kan binnen of buiten Schouwen-Oost liggen. De "verplaatser" komt in aanmerking voor een extra toelage van f 6.000,- per hectare op basis van de omvang van de huidige bedrijfsoppervlakte; een eventuele toeslag op de waarde van de gebouwen, vergoedingen voor nieuwvestiging en een vergroting van het bedrijf met 10 ha is mogelijk. Er is een uitgebreide beschrijving van de regeling boerderijverplaatsing (BVP) beschikbaar bij de Dienst Landelijk Gebied.

Voormalige Prunjehoeve

De begroting van de boerderijverplaatsingen is op de actualiteit aangepast. Dit naar aanleiding van de 2 onlangs verplaatste bedrijven, welke veel groter waren dan de gemiddelde 50 ha, waarop de subsidie-bijdrage was berekend. Naast deze 2 genoemde bedrijven is in dit plan nog financiële ruimte voor het verplaatsen van 3 bedrijven met een totale oppervlakte van 150 ha. Wordt dit bedrag overschreden, door gebruikmaking van de regeling ten behoeve van o.m. het verlies van oude gebouwen, nutsvoorzieningen en erfbeplanting, dan zal de Landinrichtingscommissie elders in de begroting middelen vrij maken voor subsidiëring van de overschrijding of extern naar gelden zoeken.

Begroting : f 1.800.000,- inrichtingskosten
Financiering : LNV 100%

Platform landbouw / natuur

Het platform landbouw / natuur ziet erop toe dat landbouw en terreinbeheerders van het nieuwe natuurgebied langs de Zuidkust goede burens van elkaar blijven in de toekomst. Naast een onafhankelijk voorzitter, hebben Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten als terreinbeheerders hierin zitting alsmede leden namens de landbouw.

Het platform heeft een tweetal essentiële functies. Ten eerste adviseert zij de commissie over de inrichtingsplannen, die worden opgesteld voor de Zuidkust en de uitvoering van het natuurgebied. Hiernaast zorgt zij ervoor dat er een goede afstemming wordt gemaakt tussen de natuur-

en landbouwbelangen bij het toekomstig beheer. Hiertoe behoren onderwerpen als toename van onkruidschade, wildschade en zoute kwel, veroorzaakt door de inrichting van het natuurgebied en het inschakelen van agrariërs bij het beheer van het natuurgebied.

De kosten voor dit platform komen gedurende de looptijd van het landinrichtingsproject voor 100% voor rekening van LNV als onderdeel van de algemene kosten uit de begroting.

3.2 Landschap

Doelstellingen:

- Uitwerken van het landschappelijk raamwerk ter versterking van de identiteit van het gebied;
- Bundelen van functies met een lange ontwikkelingstijd, zodat ze een ruimtelijk stabiel en duurzaam geheel gaan vormen;
- Inrichten van natuurgebieden in samenhang met de landschappelijke structuur; de landschappelijke structuur zodanig vormgeven dat de ecologische kwaliteit van het landschap zich goed kan ontwikkelen;
- Bevorderen van oriëntatie en schoonheid van het landschap;
- Bijdragen aan de realisering van landschapsbeleidsplannen;
- Behouden en eventueel accentueren van cultuurhistorische elementen.

Knelpunten:

Na de watersnoodramp in 1953 is de Polder Schouwen op ingrijpende wijze veranderd. Hierdoor is de structuur, de schaal en de oorspronkelijke herkenbaarheid van het landschap danig aangetast. Bovendien is de variatie in het landschap grotendeels verdwenen.

De wegbepanting in het gebied is in slechte staat als gevolg van achterstallig onderhoud en de iepziekte. In het zuidelijk deel van het gebied heeft de beplanting te lijden van de scheidende werking van de (zoute) wind. De beplanting is op de meeste plaatsen te bescheiden van omvang om het gewenste landschappelijke effect te bereiken.

De recreatieterreinen langs de Grevelingen zijn slecht ingepast in het landschap en beïnvloeden het karakter van de openheid van een groot deel van de polder negatief.

Verder laten de toegankelijkheid van het buitengebied en de mogelijkheden voor recreatief medegebruik te wensen over.

Dit alles doet afbreuk aan de kwaliteit en de beleving van dit landschap.

Nadere uitwerking:

In overleg met de gemeente Schouwen-Duiveland is als locatie voor dorps- en stadsgroen gekozen voor een stadswede nabij Zierikzee. Deze stadswede is beschreven in het gemeentelijk beeldkwaliteitsplan 'Eerste Weegje'. Aan een dorpsbosje bij Elkerzee bleek tijdens inspraak weinig behoefte.

Het idee voor de aanvullende wegbepanting rond de vakantieparken is niet overgenomen uit het Voorontwerpplan, omdat daarvoor onvoldoende draagkracht en financiële ruimte was.

Het Waterschap zal op korte termijn met de uitvoering van haar groenstructuurplan starten. De commissie zal voor wat betreft de wegbepanting met dit plan meeliffen.

Maatregelen:

Erfbeplanting particulieren

Tijdens de voorbereiding van dit Raamplan is diverse malen aangedrongen op het realiseren en/of het stimuleren van beplantingen rond boerderij, woning of minicamping. Hiervoor kan een verzoek bij de Landinrichtingscommissie worden ingediend, zowel door particulieren als particuliere instanties. Ook is er een mogelijkheid om op eigen grond vrijwillig kleine natuurelementen aan te leggen.

Begroting : f 200.000,- inrichtingskosten

Financiering : LNV 70%, aanvrager 30%

Wegbeplanting

Om het landschap meer afwisseling en variatie te geven is in dit plan 'wegbeplanting' opgenomen. Rekening houdend met de historische opbouw van Schouwen zal deze beplanting vooral

worden gesitueerd in de zone aansluitend aan de Schouwse Dijk en de Grevelingenrand. In november 1997 heeft het waterschap Zeeuwse Eilanden een groenstructuurplan uitgebracht, waarin haar visie staat op de beplanting langs wegen en dijken, die het Waterschap in eigendom heeft. Al bij het opstellen van het groenstructuurplan en het Raamplan is er intensief contact geweest tussen het Waterschap en de Landinrichtingscommissie zodat beide plannen goed op elkaar aansluiten. Op basis van uitgebrachte groenbeheerplannen zal het Waterschap beginnen met de uitvoering. Hierin zal de Landinrichtingscommissie haar inbreng en bijdrage leveren.

Begroting : f 400.000,- inrichtingskosten
Financiering : LNV 50%, Waterschap: 25%, Gemeente: 25%

Dorps- en stadsgroen

Afwijkend van wat in het Voorontwerpplan is opgenomen wil de gemeente Schouwen-Duiveland in totaal 7 ha stadsgroen realiseren in de vorm van een door de Gemeente aan te leggen stadswede. Deze 7 ha maakt onderdeel uit van het beeldkwaliteitsplan 'Eerste Weegje' nabij Zierikzee. Op deze plek komt een weidegebied met wandel- en fietspaden en natuur. De commissie levert haar inzet en bijdrage aan dit plan onder de navolgende voorwaarden:

- het eigendom, het beheer en het onderhoud wordt door de Gemeente geregeld;
- het openbaar karakter dient in voldoende mate gewaarborgd te zijn;
- de inrichtingskosten zijn gelabeld aan gerealiseerde hectares.

Begroting : f 200.000,- inrichtingskosten
Financiering : LNV 50%, Gemeente: 50 %

Landschappelijke inpassing vakantieparken

De vakantiebungalows van een aantal recreatiebedrijven langs de Grevelingen bij Scharendijke en Den Osse zijn door het ontbreken van een brede randbeplanting tot ver in de polder zichtbaar. Om dit geheel beter in het landschap in te passen, zullen in overleg met de recreatiebedrijven en de gemeente Schouwen-Duiveland, extra groenstroken van in totaal 8 ha worden aangelegd. Deze groenstroken, waarvan de plannen in samenspraak met onder meer de omwonenden, vakantiepark-eigenaren en gebruikers van de vakantiewoningen zullen worden opgesteld, bieden tevens ruimte voor recreatief gebruik. Hierbij stelt LNV wel de voorwaarde dat deze groenstroken geen locatie voor extra recreatiewoningen mag worden. Het eigendom van de groenstroken zal toegedeeld worden aan de recreatiebedrijven.

Begroting : f 640.000,- inrichtings- en grondverwervingskosten;
opgesplitst in f 160.000,- inrichtingskosten en f 480.000,- grondverwervingskosten
Financiering : LNV 40%, Gemeente: 30 %, vakantieparkeigenaren: 30%
Grondverwerving : 8 ha

3.3 Recreatie

Doelstellingen:

- Verbeteren van de kwaliteit van de recreatie;
- Uitwerken van natuurbeleving in relatie tot bestaande en toekomstige natuurgebieden;
- Creëren lokaal recreatienetwerk (fiets-, wandel- en ruiterroutes);
- Koppelen van cultuurhistorische elementen door middel van het creëren van routestructuren;
- Verhogen van de verkeersveiligheid en tegengaan van ongestructureerd recreatief autoverkeer (zie paragraaf 3.4 Verkeer i.v.m. bevorderen verkeersveiligheid).

Knelpunten:

- Toename omgevingsbelasting door stijgend recreatief gebruik van het gebied;
- Toename van recreatief verkeer en verkeersonveiligheid in de zomerperiode;
- Ontbreken van routestructuren, geschikt voor recreatief gebruik;
- Weinig aantrekkelijk landschap voor recreatie.

Nadere uitwerking:

In samenwerking met een daartoe ingestelde overleggroep is een totaalplan voor de recreatie in Schouwen-Oost opgesteld. Aanleiding hiertoe was onder meer dat de aanleg van nieuwe en de verbetering van bestaande natuurgebieden de omgevingskwaliteit voor de sector verhoogt. Dit moet leiden tot vernieuwing, verbreding en versterking van het recreatieve aanbod.

Bij het verkennen van mogelijke maatregelen wordt in het recreatieplan een opsplitsing gemaakt in verschillende vormen van recreatieve producten:

- De natuurgerichte recreatie: het gebied Zuidkust van Schouwen zal een grote aantrekkingskracht hebben op recreanten, met name op vogelaars. Het is derhalve van groot belang de bezoekersstromen op een adequate wijze in het gebied te ontvangen;
- Cultuurhistorie en landschap als drager van plattelandsontwikkeling: de cultuurhistorische elementen en de oude eilandenstructuur dienen door middel van een route aan elkaar gekoppeld te worden. Als onderbreking onderweg wordt de recreant de mogelijkheid geboden een agrarisch bedrijf te bezoeken. Een goede samenwerking met de VVV is vereist;
- Toeristisch-recreatieve ontsluiting: het gebied dient te beschikken over een netwerk van recreatieve routestructuren (bv. fiets- en wandelpaden) die aansluiten op de omgeving en op aantrekkelijke elementen in het gebied. Om de automobiliteit van de recreanten te verminderen dienen de startpunten van de routes en de kruispunten van meerdere routes voorzien te zijn van onder andere een beperkte parkeergelegenheid en een fietsenstalling;
- Eénduidige informatievoorziening en bewegwijzering: dit komt enerzijds de verkeersveiligheid ten goede en anderzijds kan het onnodig omrijden voorkomen, waardoor de zonering in het gebied versterkt wordt.

Maatregelen:

Recreatief fietspad Den Osse - Dammenweg

Dit aan te leggen fietspad, met een lengte van 7300 m, loopt in oost-west richting van de verblijfsrecreatiekern Den Osse langs de waterloop tot aan de Ridderweg richting Schouwen-West. De exacte tracé-uitwerking vindt plaats bij het opstellen van de uitvoeringsmodule.

Begroting : f 1.084.700,- inrichtings- en grondverwervingskosten;
opgesplitst in f 800.000,- inrichtingskosten en f 284.700,-
grondverwervingskosten

Financiering : LNV 30%, Gemeente 30 %, Waterschap: 30%,
Provincie: 10%

Grondverwerving : 5 ha in eigendom, beheer en onderhoud toe te wijzen aan het
waterschap Zeeuwse Eilanden.

Fietspad Oosterschelde

Dit fietspad, de zogenaamde 'Vogelboulevard van Schouwen', loopt van Zierikzee naar de Schelphoek en sluit daar aan op een fietspad naar Haamstede.

Het fietspad ligt zowel op de binnen- als de buitenberm of op de kruin van de Oosterscheldedijk. De totale lengte bedraagt 6600 m, waarvan 4000 m binnendijs en 2600 m buitendijs. Tussen de vuilstort en de Heerenkeet maakt het gebruik van de bestaande wegen. Waar het fietspad op de binnenberm ligt, krijgt het een schelpenverharding en op de buitenberm een betonverharding. Dit pad wordt in eigendom, beheer en onderhoud aan het waterschap Zeeuwse Eilanden toegewezen.

Begroting : f 1.400.000,- inrichtingskosten

Financiering : LNV 40%, Gemeente: 30 %, Waterschap: 30%

Wandelpad

Tijdens de Dialoog is de wens geuit om in de buurt van de kernen meer wandelmogelijkheden te realiseren ('een ommetje maken'). Later is dit door de Gemeente in het recreatieplan ingebracht. De Landinrichtingscommissie wil nog nader onderzoeken waar met eenvoudige voorzieningen, één of meer wandelpaden te realiseren zijn. Dit zou op vrijwillige basis, bijvoorbeeld via een recht van overpad (dat afgekocht dient te worden), langs agrarische percelen gerealiseerd moeten worden.

Op de bijgevoegde kaart is een wandelpad (indicatief) ter hoogte van de Zandweg nabij Zierikzee aangegeven.

Vogelboulevard van Schouwen

Begroting : f 66.800,- inrichtingskosten
Financiering : LNV 50%, Gemeente: 50 %

Recreatief medegebruik natuurgebied Zuidkust

In het natuurgebied de Zuidkust en daarvan de deelgebieden 1 t/m 3 (globaal gelegen tussen Heerenkeet en Serooskerke) zal een met kleischelpen verhard wandelpad met voetgangersbrug komen en zullen voorzieningen worden gemaakt voor laarzenpaden. Een aantal gluurmuren en observatiehutten langs de routes bieden extra mogelijkheden om de Schouwse natuur te observeren. In deze deelgebieden zijn twee vogelkijkhutten gepland en zullen voorzieningen voor vier andere observatiepunten worden aangebracht. Boven op de voormalige vuilstort bij Schelphoek wordt een uitkijkpunt ingericht, zodat er uitzicht is over de hele Zuidkust. Hier is ook het toegangspunt tot het noordelijk deel van de Zuidkust. Daarnaast wordt aan de rand van het open gebied op twee verschillende plaatsen een vogelobservatiepunt ingericht. Om deze elementen, evenals parkeervoorzieningen, goed in het landschap op te nemen krijgt de vormgeving en de locatiekeuze te zijner tijd de nodige aandacht. De geraamde kosten bedragen f 550.000,-

Voor de deelgebieden 4 t/m 11 van het natuurgebied is de inrichting nog niet in detail uitgewerkt. De inrichting is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- concentratie van recreatie rond Zierikzee;
- rust in de overige deelgebieden;
- geen uitbreiding recreatieve maatregelen rond Flaauwers haven.

Begroting : f 1.100.000,- inrichtingskosten
Financiering : LNV f 350.000,- (voor f 750.000,- zijn beleidsafspraken gemaakt)

Voorwaarden:

LNV is bereid f 350.000,- beschikbaar te stellen, mits het gelijke bedrag door overige instanties wordt gefinancierd. Van dit bedrag zal f 275.000,- worden ingezet in de deelgebieden 1 t/m 3, onder voorwaarde dat overige instanties de resterende f 275.000,- meefinancieren.

Voor het totale nog niet-gedekte bedrag zijn de volgende beleidsafspraken gemaakt: de Landinrichtingscommissie zal in samenwerking met de gemeente Schouwen-Duiveland het initiatief nemen om genoemd bedrag financieel gedekt te krijgen. Een gesprek met Natuurmonumenten is inmiddels in voorbereiding en aan de Provincie is een bijdrage gevraagd. Tevens wordt gedacht aan het benaderen van het Nationale Park Oosterschelde.

3.4 Verkeer

Doelstellingen:

- Verbeteren van de verkeersveiligheid;
- Wegenstructuur in het gebied zodanig vorm geven dat voldaan wordt aan de behoefte van de maatschappelijke functies in het gebied;
- Verminderen ongestructureerd recreatief autoverkeer in het gebied;
- Vrijmaken gronden voor eventuele aanpassingen van wegtracés.

Knelpunten:

- Op een aantal wegen is geen goede afstemming van de tegelijkertijd optredende verschillende verkeersfuncties;
- Er is behoefte aan een goede ontsluiting voor langzaam verkeer;
- Verstoring door intensief autoverkeer; met name de weg (N59) kan de ontwikkeling van het toekomstig natuurgebied verstoren.

Nadere uitwerking:

De Landinrichtingscommissie heeft een onderzoek laten verrichten naar de verkeersstructuur om te komen tot maatregelen voor dit plan. In dat onderzoek is de gehele verkeersstructuur in Schouwen-Oost in beeld gebracht. Bij de prioritering van de maatregelen ten behoeve van de uitvoering binnen dit Raamplan is gekeken naar:

- de planologische zekerheid van de verkeersmaatregelen
- de noodzaak van de maatregelen met kosten en effecten.

Maatregelen:

Optimale verkeersveiligheid

Op basis van het gevoerde overleg en het genoemde onderzoek zijn de nieuwste inzichten voor het veiliger maken van de infrastructuur volgens het concept van Duurzaam Veilig in dit plan verwerkt.

Voor het Raamplan zijn de volgende categorieën wegen aan de orde:

- stroomwegen:
wegen van boven lokale betekenis. De enige weg die in deze categorie valt is de N59. Deze rijksweg maakt geen onderdeel uit van dit plan.
- gebiedsontsluitingswegen:
deze wegen zijn van essentieel belang voor de ontsluiting van het gebied zelf. De Heuvelsweg en Delingsdijk vormen in Schouwen-Oost de ruggengraat van dit systeem;
- erftoegangswegen:
vanaf de gebiedsontsluitingswegen vormen deze wegen de detailverbindingen naar de dorpskernen en ook naar alle boerderijen.

Gebiedsontsluitingswegen

Hiertoe behoren de Delingsdijk en de Heuvelsweg. Voor de veiligheid van de verkeersdeelnemers op deze wegen zullen de grotere kruisingen worden voorzien van rotondes (Delingsdijk - Heuvelsweg en Heuvelsweg - Kakkersweelweg). De rotonde met de nieuwe weg Den Osse is inmiddels uitgevoerd door de gemeente Schouwen-Duiveland. Om alle overige kruisingen en aansluitingen op deze wegen veiliger te maken kan worden gedacht aan het aanbrengen van asverleggingen, middengeleiders voor overstekende fietsers of andere snelheidsremmende maatregelen. Met uitzondering van de Delingsdijk zijn deze wegen voorzien van veilige vrijliggende fietspaden. Om de Delingsdijk ook fietsveilig te maken wordt voorgesteld aan de zuidzijde van de Delingsdijk, vanaf de N59 tot aan de Zwaardweg, een vrijliggend fietspad aan te leggen. Voor het overige deel dient het fietsverkeer gebruik te maken van de bestaande parallel lopende erftoegangswegen.

De Landinrichtingscommissie is van mening dat zowel vanuit verkeersveiligheids- als vanuit recreatief oogpunt het doortrekken van het fietspad langs de Delingsdijk noodzakelijk is. Het pad behaalde in het gehouden onderzoek naar de verkeersstructuur een hoge prioriteit. Op grond van de huidige inzichten zijn de Provincie en LNV niet bereid daarvoor in de planperiode gelden beschikbaar te stellen. Mocht blijken dat realisering toch mogelijk is, dan zal via een Raamplan-aanpassing de aanleg van dit fietspad alsnog opgenomen worden.

Begroting:

- Ronde Heuvelsweg-Delingsdijk f 1.000.000,- Provincie 90%, Waterschap 10% opgesplitst in
 f 985.000,- inrichtingskosten
 f 15.000,- grondverwervingskosten
ronde: eigendom, beheer en onderhoud ligt bij de Provincie
aansluiting: eigendom; beheer en onderhoud ligt bij het Waterschap Z.E.
- Ronde Heuvelsweg-Kakkersweelweg f 850.000,- LNV 50%, Provincie 50% (gereed)
- Kruispuntaanpassingen f 1.000.000,- Provincie 100% (eigendom, beheer en onderhoud)
- Fietspad Delingsdijk f 1.100.000,- LNV 50%, Provincie 50% (beheer en onderhoud) Waterschap (eigendom)

Grondverwerving: 0,25 ha (ronde) toe te wijzen aan het Waterschap

Ronde Heuvelsweg-Kakkersweelweg

Erftoegangswegen

De erftoegangswegen vormen de haarvaten van het wegensysteem en verbinden bijvoorbeeld de woonkernen en boerderijen met de gebiedsontsluitingswegen. Naast de drukkeren wegen van deze categorie zal een vrijliggend fietspad worden aangelegd. Het gaat om de Elkerzeeseweg (lengte 2800 m), Langendijk (lengte 1900 m) en Zwaardweg (lengte 3000 m). De breedte van deze zogenaamde utilitaire fietspaden wordt 2,75 m en ze krijgen een verharding van asfaltbeton.

Naast de aanleg van deze fietspaden wordt een aantal kruisingen veiliger gemaakt door het aanbrengen van een plateau of andere verkeersbegeleidende voorzieningen. De kruisingen die worden aangepast zijn:

Kakkersweelweg-Lokkersweg, Kakkersweelweg-Schouwse Dijk, Turelureweg-Lokkersweg, Duivendijkseweg-Zuidernieuwlandweg, Hogeweg-Kappelleweg, Kloosterweg-Kappelleweg, Elkerzeeseweg-Hogeweg, Elkerzeeseweg-Groeneweg, Brasweg-Zandweg.

Begroting:

- Fietspad Elkerzeeseweg : f 1.000.000,-
Zwaardweg : f 1.000.000,-
Langendijk : f 800.000,-
- Kruispunt aanpassingen : f 580.000,-

Financiering: LNV 50%, Waterschap 50%

Grondverwerving: 2 ha voor fietspaden en 1,50 ha voor overige voorzieningen toe te wijzen in eigendom, beheer en onderhoud aan het Waterschap.

3.5 Natuur

Doelstellingen:

- Bijdrage leveren aan de realisering van een duurzame ecologische hoofdstructuur in het gebied Schouwen-Oost, o.a. het ontwikkelen van voor dit gebied karakteristieke ecosystemen en het creëren van een gunstige situatie voor natuurbeheer;
- Verwerven en inrichten van circa 650 ha natuurgebied zoals genoemd in de Zeeuwse uitwerking van het Natuurbeleidsplan. Gestreefd wordt naar complete brakwatersystemen. Bij het streefbeeld voor deze gebieden ligt het accent op de ontwikkeling van een natuurgebied waar natuurlijke processen zoveel mogelijk hun gang kunnen gaan en waar alleen van buitenaf wordt gestuurd via de waterhuishouding. De gehele Zuidkust wordt gebruikt als pleisterbroed- en fourageergebied van vogels;
- De verzilting moet worden teruggedrongen in het landbouwgebied. Dit mag echter niet leiden tot het verdwijnen van natuurwaarden met een brak karakter;
- Waterbeheer afstemmen op de diverse functies in het gebied;
- Voorkomen toename van kwelschade.

Knelpunten:

- Verstremgeling van natuur en landbouw waardoor natuurwaarden niet optimaal tot ontwikkeling kunnen komen;
- Schade door ganzen, onvoldoende ganzenopvang;
- Een onvoldoende op natuurwaarden toegesneden peilbeheer / waterhuishouding.

Nadere uitwerking:

Tijdens de planvorming zijn geen belangrijke wijzigingen in de opzet voor de maatregelen (zoals opruiming van wegen in het gebied, het graven van waterpartijen en het aanleggen van flauwe taluds) ten behoeve van de natuur opgetreden.

Het inrichtingsniveau is gehandhaafd op 16 mln. De opbouw van deze 16 mln. is als volgt:

- 13 mln. inrichtingskosten natuurgebied (paragraaf 3.5);
- 1,5 mln. inrichtingskosten compenserende maatregelen (paragraaf 3.5);
- 1,5 mln. inrichtingskosten waterbeheersing natuurgebied (paragraaf 3.6).

De financiering is als volgt geregeld: van de 13 mln inrichtingskosten natuurgebied is op dit ogenblik een financiële toezegging gedaan voor 8,5 mln. Omtrent het saldo heeft de Landinrichtingscommissie besloten het ambitieniveau, voorlopig, als uitgangspunt te handhaven en een inspanningsverplichting te doen om nieuwe subsidieverleners te werven. Hiervoor wordt een campagne georganiseerd.

Eind 2001, na het realiseren van de deelgebieden 1 t/m 3, wordt bekeken welk budget voorhanden is om de deelgebieden 4 t/m 11 in te richten. De Landinrichtingscommissie zal te zijner tijd een cultuurmaatschappij opdracht geven een inrichtings- en uitvoeringsplan op te stellen voor de deelgebieden 4 t/m 11. Mocht het uitvoeringsbudget niet toereikend zijn voor een volledige inrichting, dan zal het inrichtingsniveau aangepast worden. Hierbij kan gedacht worden aan het verminderen van het aantal waterpartijen. De ZMF heeft het vertrouwen dat dit risico erg klein is.

Zuidkust Schouwen

Maatregelen:

Ontwikkeling en inpassing natuurgebied Zuidkust van Schouwen

Langs de Zuidkust van Schouwen zal aansluitend aan de aanwezige karrevelden en inlagen een natuurgebied van 650 ha worden ontwikkeld. Door de lage ligging van dit gebied en de grote zoute kwel, die in dit gebied aanwezig is, is hier sprake van een enorme natuurpotentie. Het gebied leent zich uitermate voor de ontwikkeling van een zout tot brak klei-oermoeras. Slechts op een zeer gering aantal plaatsen in Nederland behoort dit tot de mogelijkheden. De natuur die hierbij hoort kenmerkt zich door een open wijds landschap en een zeer grote rijkdom aan vogels.

Gezien de bijzondere potenties van dit gebied in nationaal en internationaal opzicht hebben vele instanties extra geld beschikbaar gesteld voor de inrichting. Hiertoe behoren Rijkswaterstaat, Ministerie VROM, Ministerie LNV en een legaat van Dhr. Rykel ten Kate.

Duidelijk zal zijn dat brakke en zoute natuur op gespannen voet kan komen te staan met een goed landbouwkundig gebruik van de omliggende kavels. Uitgangspunten zijn: dat er geen extra schade als gevolg van de zoute kwel mag komen in het landbouwgebied, dat beide gebieden een eigen waterhuishouding krijgen en de wildschade niet mag toenemen in de toekomst. Bij de inrichting van het natuurgebied staat een goede inpassing in het omliggend landbouwgebied voorop.

Begroting : f 13.000.000,- inrichtingskosten
Financiering : f 8.391.000,- door genoemde instanties, voor het resterende bedrag (f 4.609.000,-) zijn beleidsafspraken gemaakt
Grondverwerving : 650 ha, waarvan 349 ha aan Staatsbosbeheer en 301 ha aan Natuurmonumenten worden toegedeeld.

Compenserende maatregelen

Door velen is de vrees uitgesproken dat door het realiseren van het natuurgebied de zoute kwel in het landbouwgebied zal toenemen. Uitgangspunt voor de Landinrichtingscommissie is dat als gevolg van de inrichting van het natuurgebied er geen sprake mag zijn van toename van kwel in het omringende landbouwgebied.

De commissie heeft daarom op 25 maart 1999 ingestemd met een pakket van maatregelen en de daarbij horende begroting (neergelegd in de zgn. kwelnotitie). De maatregelen zijn begroot op f 1,5 mln. en komen ten laste van de begrotingspost 'natuur'. De uitvoering ervan dient gereed te zijn vóór het opzetten van een hoger waterpeil.

De commissie heeft de verwachting dat door deze maatregelen schade wordt voorkomen.

Mocht toch schade optreden, dan is of ter vergoeding daarvan, of voor aanvullende maatregelen, een bedrag van f 50.000,- gereserveerd. Daarnaast is de afspraak gemaakt dat dan alle beheersmaatregelen inclusief het opzetten van het peil opnieuw bespreekbaar zijn.

Om alle betrokken partijen hierbij zoveel mogelijk zekerheid te geven worden afspraken vastgelegd in een convenant ondertekend door het waterschap Zeeuwse Eilanden, de provincie Zeeland, de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie / Agrarisch Schouwen-Duiveland, de Dienst Landelijk Gebied en de betrokken natuurbeschermingsorganisaties. Hierbij wordt gestreefd om het convenant op een zo kort mogelijke termijn af te sluiten; in ieder geval vóór 31/12/1999.

Dit convenant zal afspraken over de volgende punten bevatten:

- Relatie met het proefproject peilverhoging van het Waterschap;
- Het uitvoeringsplan kwelmaatregelen dat in samenspraak met het platform landbouw/natuur (en overleg met de direct betrokkenen) wordt vastgesteld;
- Tijdens de realisatie van het natuurgebied zal een evaluatie plaatsvinden. Ten behoeve van deze evaluatie zal jaarlijks op een aantal referentiepunten de kwelsituatie worden gemeten en in kaart* worden gebracht. Vijf jaar na realisatie zal een volgende evaluatie plaatsvinden;
- Natuurbeherende instanties overleggen, middels het platform landbouw / natuur, (met boeren uit de streek) over het tijdelijk en toekomstig beheer van het natuurgebied. Op ad hoc basis zal ook overleg plaatsvinden met het Waterschap;
- De bereidheid van alle partijen om bij constatering van niet-voorzien knelpunten gezamenlijk naar oplossingen te zoeken, waarbij alle effectieve maatregelen - ook in het beheer, inclusief het peilbeheer van het natuurgebied - bespreekbaar zijn;
- Het, na opheffing van de Landinrichtingscommissie, overnemen van haar functie in deze, door een overheidsinstantie. Het ligt voor de hand om deze vraag te zijner tijd te stellen aan het waterschap Zeeuwse Eilanden.

* aan het convenant wordt een kaart gehecht, waarop i.g.g. wordt aangegeven: de meetpunten voor de kwelstromen en de percelen waar de verschillende maatregelen ter voorkoming van extra zoute kwel worden uitgevoerd.

Begroting : f 1.500.000,- inrichtingskosten

Financiering : 100% LNV en overige instanties (BGM/VROM, V&W en het Legaat)

De 1,5 mln. waterbeheersing natuurgebied worden financieel verantwoord in paragraaf 3.6.

Ecologische verbindingszones

Langs de hoofdwaterlopen in het gebied wordt in het kader van de uitwerking van de nota 'Natte Ecologische Verbindingszones' van de provincie Zeeland de aanleg van natuurvriendelijke oevers voorgesteld. Of oevers één- dan wel tweezijdig zullen worden aangebracht is afhankelijk van de uitkomsten van de systeemanalyse van het Waterschap. In 2000 komt hier duidelijkheid over. De oevers zijn indicatief op de Raamplankaart weergegeven.

Natuurvriendelijke oevers worden aangelegd

De voordelen van natuurvriendelijke oevers zijn:

- Door het vergroten van het oppervlak aan oppervlaktewater en de aanleg van flauwe taluds wordt het waterbergend vermogen vergroot, waardoor het waterbeheer (zowel kwantitatief als kwalitatief) geoptimaliseerd wordt. Kwantitatief resulteert dit in een grotere buffering tijdens periodes van wateroverlast. De afname aan uitspoeling van meststoffen e.d. draagt bij aan een verbetering van de waterkwaliteit;
- Het realiseren van een duurzame ecologische hoofdstructuur.

Begroting : f 800.000,- inrichtings- en grondverwervingskosten;
 opgesplitst in f 260.000,- inrichtingskosten en f 540.000,- grondverwervingskosten
 Financiering : LNV 50%, Waterschap 50%
 Grondverwerving : 9 ha in eigendom, onderhoud en beheer toe te wijzen aan het Waterschap

3.6 Water

Doelstelling:

- Het optimaliseren van het integraal waterbeheer ten behoeve van de landbouw, natuur, recreatie en milieu.

Knelpunten:

- De kwaliteit van het oppervlaktewater voldoet niet aan de gestelde eisen voor de algemene milieukwaliteit;
- Een onvoldoende op natuurwaarden toegesneden peilbeheer / waterhuishouding;
- Plaatselijk vochttekort in de zomer en plaatselijk wateroverlast in de winter voor de landbouw.

Nadere uitwerking:

Tot voor kort was het idee dat de waterbeheersing voor de landbouw in grote lijnen toereikend was. Op een aantal kleine punten waren verbeteringen wenselijk voor een meer optimaal agrarisch gebruik van de gronden. Deze verbeteringen betreffen onder meer het vervangen van een aantal duikers, die te hoog of te laag liggen, of een te kleine diameter hebben.

In september 1998 is er sprake geweest van grote wateroverlast, onder andere als gevolg van een grote neerslag intensiteit. Dit heeft tot gevolg dat het Waterschap een 'systeemanalyse

Schouwen' heeft opgestart, waarbij het waterbeheersingssysteem in Schouwen volledig doorlicht wordt. Op basis hiervan zullen te zijner tijd oplossingsrichtingen geformuleerd worden. Aangezien de doorlichting nog geruime tijd zal duren, kunnen op dit ogenblik geen maatregelen op het gebied van de waterbeheersing in het Raamplan worden opgenomen. Te zijner tijd zal hiertoe de volgende beleidslijn worden gehanteerd:

- De betrokken partijen (LNV, de Provincie, het Waterschap en de Landinrichtingscommissie) nemen een inspanningsverplichting op zich om de financiële middelen t.b.v. de wateroverlast-maatregelen te genereren;
- Het Waterschap zal op basis van de systeemanalyse in 2000 een voorstel doen aan de Landinrichtingscommissie om aanvullende maatregelen te implementeren in het Raamplan en uitvoeringsmodule(s);
- De Landinrichtingscommissie is bereid om, na instemming met het voorstel van het Waterschap, de maatregelen in het Raamplan op te nemen;
- Na goedkeuring van de Raamplan-aanpassing kan het overleg starten omtrent het uitvoeringstraject (module "waterbeheersing"), waarna besluitvorming kan plaatsvinden.

In afwachting van bovenvermelde lijn stelt het Waterschap een randvoorwaarde bij het invullen van de uitvoeringsmodule(s): er dienen zo weinig mogelijk planonderdelen opgenomen te worden die later de urgentiekeuze van de wateroverlast-maatregelen zouden kunnen belemmeren.

Omtrent bovenstaande beleidslijn is op 18 januari 1999 op het Provinciehuis afgesproken dat de finale-bespreking tussen partijen zal plaats vinden na afronding van de systeemanalyse en onder leiding zal staan van Gedeputeerde de heer De Kok.

Maatregelen:

Waterhuishouding

De waterbeheersing voor de landbouw wordt op een aantal kleine punten verbeterd, daar waar een optimaler agrarisch gebruik van de gronden wenselijk is. Deze verbeteringen betreffen onder meer het vervangen van een aantal duikers, die te hoog of te laag liggen of een te kleine diameter hebben. Welke maatregelen hierbij in detail aan de orde zijn, kan pas na volledige doorlichting van de waterbeheersing in Schouwen worden aangegeven. Het geraamde bedrag uit het Voorontwerpplan wordt voorlopig gehandhaafd

Begroting : f 400.000,- inrichtingskosten
Financiering : LNV 50%, Waterschap 50%

Aanpassing waterbeheersing aan de inrichting van het natuurgebied Zuidkust

Voor de natuur is in tegenstelling tot de landbouw een hoogwaterpeil met een hoger zoutgehalte gewenst. Gezien de tegengestelde belangen voor landbouw en natuur met betrekking tot de waterhuishouding zal een zo volledig mogelijk gescheiden systeem voor het natuurgebied worden ingericht. Om dit te bereiken zal een aantal maatregelen moeten worden getroffen. In het natuurgebied zal zowel sprake zijn van een hoog waterpeil als een laag waterpeil. Voor het hoge waterpeil in het natuurgebied zal in eerste instantie een zevental stuwen langs de rand worden geplaatst. Een kwelsloot, gelegen aan de rand van het natuurgebied, krijgt een lager peil overeenkomstig het peil in het landbouwgebied. Dit geldt ook voor het laagwatersysteem in het natuurgebied. Dit systeem moet ervoor zorgen dat de fundering van wegen en dijken niet verweken en de gebouwen een voldoende drooglegging houden. Het eventuele wateroverschot uit het natuurgebied, de omliggende kwel sloten en het laagwatersysteem, zal direct nabij het gemaal Prommelsluis worden geloosd. Dit om te voorkomen dat dit zout- of brakwater uit het natuurgebied door het landbouwgebied wordt afgevoerd. Om het eigenstandige landbouwwatersysteem ten opzichte van het natuurgebied samenhangend te houden is eveneens een aanpassing nodig. Zo zal nabij Zierikzee een omleidingssloot worden gegraven. Hierdoor hoeft geen landbouwwater via het natuurgebied af te wateren. De nieuw te graven omleidingssloot loopt vanaf de Boerenweg tot aan huidige duiker onder de rijksweg N59 (Pikgat).

Begroting : f 1.500.000,- inrichtingskosten;
opgesplitst in f 1.380 000,- inrichtingskosten en f 120.000,-
grondverwervingskosten
Financiering : LNV 50%, Waterschap 50%.
Grondverwerving : 2 ha wordt toegewezen aan het Waterschap

3.7 Milieu

Doelstellingen:

Naast de hoofddoelstelling 'de milieukwaliteit van bodem en water in het gebied te handhaven en waar mogelijk dit te verbeteren', kunnen een aantal gebiedsgerichte (sub)doelstellingen geformuleerd worden:

- terugdringen versnippering van natuurgebieden en landbouwgronden;
- verminderen verstoring in de natuurgebieden;
- terugdringen verzilting en verdroging van natuurgebieden;
- voorkomen verspreiding milieuvreemde stoffen;
- afname vermisting;
- afname verontreinigende stoffen.

Knelpunten:

In het Voorontwerpplan is niet uitgebreid aandacht besteed aan het thema milieu, maar in dit Raamplan en tijdens de uitvoering wordt hier wel rekening mee gehouden.

Aandachtspunten voor de milieuthema's versnippering, verstoring, verzilting en verdroging worden bij alle in dit plan genoemde inrichtingsmaatregelen in beschouwing genomen. Door het voorkomen van (mogelijk) verontreinigde locaties zowel op het land als in de waterbodems bestaat kans op verspreiding en verontreiniging (nalevering uit bagger) van deze stoffen, zoals zware metalen en PAK's. Een ander knelpunt is dat de algemene milieukwaliteit door de vermisting niet gehaald wordt. Dit komt voornamelijk door lozingen van ongezuiverd afvalwater en af- en uitspoeling van meststoffen in het landbouwgebied.

Maatregelen:

In zijn algemeenheid wordt bij alle maatregelen die in het kader van landinrichting worden getroffen, de milieukwaliteit gehandhaafd en zo mogelijk verbeterd.

Behalve het treffen van deze maatregelen is het streven een aantal concrete voorstellen / maatregelen op milieugebied nemen:

Verspreiding

Dit milieuthema betreft het voorkomen van de verspreiding van milieuvreemde stoffen en de manier waarop de schade aan het milieu kan worden beperkt.

Uitgangspunt is dat er in principe geen werk zal worden uitgevoerd, waar kans is op verspreiding van milieuvreemde stoffen, die afkomstig zijn van voormalige stortlocaties. In 1999 zet de Provincie een bewakingssysteem van het grond- en oppervlaktewater op rond deze stortplaatsen. Hierbij wordt gedurende een periode van 4 jaar de kwaliteit gemonitord. De Provincie zal worden verzocht de resultaten van het bewakingssysteem te doen toekomen aan de Landinrichtingscommissie. Afhankelijk van deze resultaten kunnen maatregelen overwogen worden. Hierbij kan men denken aan beheer-, inrichtings- en gebruikmaatregelen. Tevens wordt ervan uitgegaan dat kavels waarin betreffende stortlocaties gesitueerd zijn, niet uitruikbaar zijn. Indien de Landinrichtingscommissie op een mogelijk verdachte locatie werk zou willen uitvoeren, is aanvullend milieu-onderzoek noodzakelijk. De te maken kosten voor dit onderzoek zijn onderdeel van de begroting voor het betreffende werk, maar de saneringskosten niet.

Vermesting

Met dit thema wordt de verrijking van het oppervlaktewater met de voedingsstoffen stikstof en fosfaat bedoeld.

Op grond van het in 1998 afgekondigde Lozingenbesluit Wet Verontreiniging Oppervlaktewater moeten alle panden die niet op de riolering aangesloten zijn, vóór 2005 in principe zelf voorzieningen treffen. Naast het aansluiten op de gemeentelijke riolering kan gedacht worden aan het aanleggen / aanpassen van een septictank al dan niet in combinatie met een vorm van individuele afvalwaterzuivering.

Het Gemeentelijk Rioleringsplan van de gemeente Schouwen-Duiveland is het uitgangspunt bij de aanleg van riolering. Hieruit blijkt dat tientallen panden in de eerstkomende 5 jaar aangesloten zullen worden. De Landinrichtingscommissie is bereid medewerking te verlenen bij de organisatie en realisatie van het opheffen van de lozing van afvalwater op die planonderdelen waar de Landinrichtingscommissie verplichtingen heeft.

Verontreiniging

Dit thema heeft betrekking op situaties waarin de aanwezigheid van verontreinigende, milieuvreemde stoffen in de waterbodem een bedreiging kunnen vormen voor het milieu.

Indien de waterbodemverontreiniging, in combinatie met het reduceren van bovenvermelde diffuse verontreinigingsbronnen, niet wordt aangepakt, kan de ruimtelijke ontwikkeling en de leefbaarheid van het platteland stagneren.

Conform het delfprogramma zal het waterschap Zeeuwse Eilanden, die als waterkwaliteitsbeheerder de zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater draagt, in het jaar 2000 de vervuilde baggerspecie nabij het Gemaal Prommelsluis verwijderen. Deze bagger wordt afgevoerd naar een ontwateringsdepot. Na het ontwateren wordt de eindbestemming van deze bagger hoogstwaarschijnlijk 'storten in depot'.

Begroting: geen afzonderlijke post in de begroting voor milieu.
De noodzakelijk te maken kosten zijn onderdeel van de genoemde landinrichtingsmaatregelen in het Raamplan.

3.8 Stimulering initiatieven uit de streek

Tijdens de planvorming zijn een groot aantal bruikbare ideeën naar voren gebracht, die niet zijn vertaald in een concreet planvoorstel. Het gaat hierbij om ideeën die ofwel meer gericht zijn op een kleine groep betrokkenen, ofwel goed realiseerbaar zijn maar weinig steun ondervonden bij deelnemers aan de Dialoog. Ideeën die hier bijvoorbeeld onder vallen zijn (voor de landbouw) gemeenschappelijk mestsilos en opslagbassins voor zoetwater. Maar ook voorzieningen zoals kanoroutes, borden voor toeristische fietsroutes, bloemrijke bermen en dergelijke. Om deze ideeën alsnog een kans te bieden voor realisering, maar ook voor andere nieuwe ideeën heeft de Landinrichtingscommissie een bedrag gereserveerd. Dit bedrag is beschikbaar voor inrichtingsmaatregelen.

Maatregelen

Er is een bedrag gereserveerd voor de realisatie van initiatieven uit de streek. Om hiervoor in aanmerking te komen moet de aanvraag een openbaar of collectief karakter hebben. Dus een investering in een particulier bedrijf komt niet in aanmerking voor een subsidie. Afhankelijk van het aantal betrokken partijen (overheden en particulieren) wordt de hoogte van de subsidie door de Landinrichtingscommissie vastgesteld met in principe een maximum van 50%. Vanaf het moment dat de herinrichting in uitvoering komt zal de Landinrichtingscommissie twee maal een ronde organiseren om plannen kenbaar te maken. Dit zal in een nieuwsbrief kenbaar worden gemaakt. Een ieder kan vervolgens zijn of haar plannen indienen bij het secretariaat van de Landinrichtingscommissie. De ingediende voorstellen zullen in eerste instantie getoetst worden aan de notitie met betrekking tot de subsidiëring in Landinrichtingsprojecten van de Centrale Landinrichtingscommissie uit 1994. Als het voorstel deze toets doorstaat bepaalt de Landinrichtingscommissie vervolgens welke plannen in aanmerking komen voor subsidie.

Begroting : f 800.000,- voor de uitvoering van goedgekeurde plannen.
Financiering : LNV maximaal 50%, aanvragers minimaal 50%

Lokatie stadweide

4. Samenvatting van de effecten van het plan

Algemeen

In Schouwen-Oost wordt een herinrichting voorbereid met een oppervlakte van circa 6100 hectare. De beschrijving van de effecten vindt plaats door een vergelijking van de plansituatie (situatie met landinrichting) ten opzichte van de autonome situatie (situatie zonder landinrichting). Voor de autonome ontwikkeling wordt de situatie zonder landinrichting over 5 jaar genomen. De doelstellingen die de Provincie als opdracht aan de Landinrichtingscommissie heeft aangegeven in de projectnota Schouwen-Oost, dienen als referentie voor het evalueren van de effecten. Deze doelstellingen zijn heel globaal. De uitwerking van de doelstellingen komt voort uit de Dialoog.

Landbouw

Door het uitruilen van percelen voldoen de landbouwbedrijven in de plansituatie aan de inrichtingseisen die in de toekomst aan de landbouwbedrijven zullen worden gesteld. Perceelsvergroting, afstandsverkorting en vermindering van kavel- en perceelsaantal hebben tot gevolg dat de uitvoering van de veldwerkzaamheden sneller en efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Er zullen minder kantverliezen optreden, de variabele kosten op machines zullen afnemen en er zal een besparing op arbeid (eigen werk of loonwerk) te zien zijn, omdat sneller en efficiënter gewerkt kan worden. De tijd die wordt bespaard door afname van het eigen werk kan worden gebruikt voor het telen van meer intensievere gewassen. Het is te verwachten dat door het oplossen van de kleinere knelpunten, de waterbeheersing in het landbouwgebied (nog) beter op de landbouw kan worden afgestemd.

Landschap

De aan te leggen beplanting langs wegen in het noordelijk deel van Schouwen-Oost sluit aan bij de historische opbouw van Schouwen. De opgenomen maatregelen voor de aanleg van beplanting bij recreatieterreinen dragen bij aan een betere landschappelijke inpassing. Door deze maatregelen wordt de noordkant van het gebied "dichter". Het leidt tot een meer samenhangende landschappelijke structuur en de variatie van openheid in het gebied wordt hierdoor groter.

De aanleg van erfbepanting met de mogelijkheid om op eigen grond vrijwillig kleine natuurelementen aan te leggen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de leefomgeving. De aan te leggen natuurvriendelijke oevers hebben waarde voor natuur en landschap omdat de uitwisseling van planten- en diersoorten tussen de natuurgebieden wordt verbeterd.

Recreatie

In de huidige situatie zijn er onvoldoende recreatieve routestructuren. Dit probleem zal in een autonome situatie onvoldoende opgelost kunnen worden. Door aanleg van recreatieve fiets- en wandelpaden worden de mogelijkheden vergroot. Tevens zullen de mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie toenemen door inrichtingsmaatregelen die in het toekomstige natuurgebied aan de Zuidkust worden genomen.

Verkeer

In het plan zijn veel verkeersregulerende maatregelen opgenomen en een aantal vrijliggende fietspaden. Door uitvoering van het plan neemt de verkeersveiligheid toe en een aantal knelpunten wordt verbeterd. Naar verwachting zal het aantal ongevallen en het aantal slachtoffers in de plansituatie afnemen. Langs een deel van de onveilige routes worden vrijliggende fietspaden aangelegd, waardoor de betreffende wegen beter afgestemd worden op het verkeersaanbod.

Natuur

Het streefbeeld van het toekomstige natuurgebied bestaat uit een zout tot brak klei-oermeeras. In het gebied komen gradiënten voor van zout naar brak tot zoet met vele overgangen tussen water, laag en hogergelegen land. De realisatie zal in de plansituatie sneller plaatsvinden dan in de autonome situatie, omdat het plan een versnelling van de grondverwerving geeft. Het natuurontwikkelingsgebied wordt een compleet leefgebied voor onder andere brand- en rotganzen. De dieren kunnen er foerageren, drinken en rusten. Het gebied wordt naar verwachting

voor ganzen dermate aantrekkelijk dat ze niet of nauwelijks in het achterliggende gebied zullen grazen. Een goed ganzenbeheer draagt bij aan de opvang-capaciteit van het gebied. In de Dialoog is extra nadruk gelegd op het belang van een goed ganzenbeheer. Door vergroting van de opvangcapaciteit in natuurgebieden neemt de druk op de cultuurgrond af.

De realisatie van een grootschalig natuurgebied van circa 650 ha langs de Zuidkust van Schouwen kan gevolgen hebben voor de aanliggende landbouwgebieden (schade door zoute kwel, wild- en onkruidschade). Door het opzetten van het peil in de natuur(ontwikkelings)gebieden veranderen de kwelstromen. In de zone langs de Zuidkust wordt de kwel onderdrukt waardoor de kwelstromen zich meer landinwaarts verplaatsen. In het Raamplan zijn compenserende maatregelen opgenomen om toename van kwelschade te voorkomen.

Tussen de natuur(ontwikkelings)gebieden en de aanliggende gronden worden kwelsloten en kades aangelegd voor het peilbeheer. Deze kades kunnen ingezaaid worden. Er vanuit gaande dat deze kades zodanig zullen worden beheerd dat er weinig onkruid op groeit, zal de inrichting en ontwikkeling van het natuurontwikkelingsgebied geen negatieve effecten hebben op de landbouw.

Het platform landbouw / natuur ziet er op toe dat de landbouw en de nieuwe natuur langs de Zuidkust goede burens van elkaar blijven in de toekomst. Naast een onafhankelijke voorzitter, hebben Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten als terreinbeheerders hierin zitting alsmede leden namens de landbouw. Het platform adviseert de Landinrichtingscommissie over de inrichtingsplannen en verder zal het toezien op een goede afstemming van de natuur- en landbouwbelangen langs de Zuidkust.

Milieu

De kwaliteit van het oppervlaktewater wordt mede negatief beïnvloed door natuurlijke omstandigheden. In de autonome situatie zal de uitspoeling van meststoffen afnemen door de verscherpte overheidsnormen ten aanzien van de mestwetten landbouw. De fosfaat- en stikstofbelasting neemt daardoor af. Door de maatregelen in het plan wordt vermesting, verzilting en verdroging teruggedrongen. Bij de inpassing en inrichting van (mogelijk) verontreinigde locaties wordt zo goed als mogelijk verspreiding van milieubelastende stoffen voorkomen.

De effecten zijn beknopt weergegeven. Een uitgebreide beschrijving van de effecten kunt u vinden in het rapport "Effecten van landinrichting in het gebied Schouwen-Oost, achtergrondnotitie bij het Raamplan". Dit rapport is op te vragen bij de Dienst Landelijk Gebied in Goes.

5. Grondverwerving en begroting

5.1 Grondverwerving

Algemeen

Het is de bedoeling dat er een wettelijke herverkavelingsprocedure komt. Dit zal gebeuren via uitvoeringsmodules.

Hiervan uitgaande zijn er voor het realiseren van de beschreven maatregelen in dit Raamplan gronden nodig. Voor bepaalde delen van het plan komen gronden beschikbaar door toepassing van korting. Voor het realiseren van de overige maatregelen en voorzieningen is het noodzakelijk dat het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) op vrijwillige basis gronden verwerft. Een aankoopstrategieplan (ASP) ten behoeve van de uitvoeringsmodule(s) zal worden opgesteld.

Korting

De gronden, die nodig zijn voor het realiseren van wegen (incl. fiets- en wandelpaden) ecologische verbindingzones en een waterloop worden afgestaan door de gezamenlijke eigenaren (korting). Totaal is hiervoor ca. 20 ha (tabel 1) nodig, hetgeen overeenkomt met ca. 0,3 % van de totale oppervlakte van het gebied. De gronden worden door de gezamenlijke eigenaren afgestaan naar verhouding van de waarde van de ingebrachte gronden. De waarde van deze gronden vloeit voort uit de eerste schatting. Compensatie van korting kan worden aangeboden. Hiermee is in de taakstelling rekening gehouden.

Taakstelling

Voor realisering van de overige maatregelen in dit Raamplan is het noodzakelijk dat op vrijwillige basis gronden worden verworven door BBL.

Er doen zich verschillende mogelijkheden voor om deze gronden te verwerven:

- Aankopen van gebruiksvrije gronden al dan niet in combinatie met bedrijfsbeëindiging in het kader van de Regeling Afkoop Toedelingsrechten;
- Verwerving van pachtrechten al dan niet in combinatie met bedrijfsbeëindiging in het kader van de afkoop toedelingsrechten. De afkoop toedelingsrechten wordt geraamd op f 400.000,-. Deze kosten komen volledig ten last van LNV.

De taakstelling bedraagt voor Schouwen-Oost 801 ha. In tabel 1 is aangegeven welke maatregelen onder deze taakstelling vallen. Van deze taakstelling is door BBL reeds 500 ha verworven.

5.2 Toekomstig eigendom en beheer

Door de realisatie van het plan zal een aantal gronden van eigenaar veranderen en ook een andere functie krijgen. Zo krijgt het Waterschap bijvoorbeeld het eigendom van enkele fietspaden en ecologische verbindingzones, en SBB en Natuurmonumenten worden eigenaren van de Zuidkust van Schouwen. In het algemeen zullen de nieuwe eigenaren ook deze gebieden gaan beheren. Een overzicht hiervan is opgenomen in tabel 1.

Tabel 1 Grondverwerving, eigendom, beheer en onderhoud

Omschrijving	taakstelling	korting	ten behoeve van:
Landbouw			
• verkaveling	70,0 ha		gezamenlijke eigenaren
• boerderijverplaatsing	50,0 ha		individuele eigenaar
• compensatie van korting	23,0 ha		individuele eigenaren
Landschap			
• inpassing vakantieparken	8,0 ha		individuele eigenaar
Recreatie			
• recreatief fietspad		5,0 ha	waterschap Zeeuwse Eilanden
Verkeer			
• gebiedsontsluitingswegen		0,25 ha	waterschap Zeeuwse Eilanden
• erftoegangswegen		3,5 ha	waterschap Zeeuwse Eilanden
Natuur			
• inrichting natuurgebied	349,0 ha		Staatsbosbeheer
• inrichting natuurgebied	301,0 ha		Natuurmonumenten
• ecologische verbindingzones		9,0 ha	waterschap Zeeuwse Eilanden
Water			
• waterbeheersing		2,0 ha	
	801,0 ha	19,75 ha	

5.3 Begroting

De begroting van de maatregelen en de bijdragen van instanties en belanghebbenden is weer-gegeven in tabel 2.

De financiering van de grondaankopen voor de natuurgebieden en de landmetershectares maakt geen deel uit van deze begroting. Deze kosten komen voor rekening van het ministerie van LNV. De landmetershectares worden in overleg aan geïnteresseerden toegedeeld en kunnen contant of via landinrichtingsrente worden afgerekend. De financiering van grondverwerving voor waterlopen, natuurvriendelijke oevers, beplanting recreatiebedrijven, rotonde Heuvelsweg - Delingsdijk en fietspaden maakt wel deel uit van de begroting.

Gezien het grote multifunctionele en overheidsbelang van de herinrichting Schouwen-Oost zullen de algemene kosten aan het eind van de herinrichting worden verdeeld onder de diverse aangegeven instanties en belanghebbenden.

Tot de algemene kosten behoren onder andere de kosten voor de Landinrichtingscommissie, de schattingen, schadevergoedingen en alle overige algemene administratieve kosten. Uitzondering vormen de Regeling Afkoop Toedelingsrechten voor agrarische bedrijven en het platform landbouw / natuur. Beiden worden voor 100% gefinancierd door LNV.

Tabel 2: Begroting Raamplan Schouwen-Oost

Maatregel	Investering	%	LNV	%	Provincie	%	Waterschap	%	Gemeente	BGM	V&W	Legaat	Overige instanties	%	Gezamenlijke eigenaren	%	Individuele eigenaren
Landbouw	4.000.000		3.230.000												770.000		
Plan van toedeling (maximum)	2.200.000	65	1.430.000												770.000		
Verplaatsen 5 bedrijven	1.800.000	100	1.800.000											35			
Landenschap	1.440.000		696.000				100.000		392.000								252.000
Erfbeplanting particulieren	200.000	70	140.000														60.000
Wegbeplanting (20 km)	400.000	50	200.000			25	100.000		100.000								
Dorps- en stadsgroen	200.000	50	100.000			50	100.000		100.000								
Landesch. inpassing vakantieparken	640.000	40	256.000			30			192.000								192.000
Recreatie	3.651.500		1.268.810		108.470		745.410		778.810				750.000				
fietspad (Den Osse-Dammenweg)	1.084.700	30	325.410	10	108.470	30	325.410		325.410								
buitendijks fietspad Oosterschelde	1.400.000	40	560.000			30	420.000		420.000								
wandelpaden Zandweg-Oudeweg	66.800	50	33.400						33.400								
recre. medegebruik zuidkust	1.100.000		350.000										750.000				
Verkeer	7.330.000		2.665.000		2.875.000		1.790.000										
gebiedsontsluitingswegen																	
rotonde Heuvelsweg-Deijngsdijk	1.000.000			90	900.000		100.000										
rotonde Heuvelsweg-Kakkersweelweg	850.000	50	425.000		50	425.000											
kruispunt aanpassingen	1.000.000			100	1.000.000												
fietspad Deijngsdijk	1.100.000	50	550.000		50	550.000											
erfvoegingswegen																	
fietspaden	1.000.000	50	500.000			50	500.000										
Elkerzeeseweg	800.000	50	400.000														
Langendijk	500.000	50	250.000														
Zwaardweg	500.000	50	250.000														
kruispunt aanpassingen	580.000	50	290.000														
Natuur	15.300.000		3.173.000				400.000			2.200.000	4.250.000	668.000	4.609.000				
Inrichting natuurgebied	13.000.000		2.350.000							1.869.000	3.604.000	568.000	4.609.000				
Compenserende maatregelen	1.500.000		423.000						331.000	646.000	100.000						
Ecologische verbindingzones	800.000	50	400.000			50	400.000										
Water	1.900.000		950.000				950.000										
landbouw	400.000	50	200.000			50	200.000										
natuur	1.500.000	50	750.000			50	750.000										
Initiatieven streek	800.000	50	400.000														
Regeling Afskoop Toedielingsrechten	400.000	100	400.000														400.000
Algemene kosten	600.000	65	390.000		70.000		93.000		27.000						20.000		
Totaal in gulden	35.421.500		13.172.810		3.053.470		4.078.410		1.197.810	2.200.000	4.250.000	668.000	5.359.000		790.000		652.000

Reeds uitgevoerd (UBV) LNV
 boerderijverplaatsingen 900.000,--
 gebiedsontsluitingswegen 425.000,--
 Totaal in gulden 1.325.000,--

Afkortingenlijst en begrippenlijst behorend bij raamplan en uitvoeringsmodule landinrichtingsplan Schouwen-Oost

AFKORTINGENLIJST

BDU	Brede Doel Uitkering
BGM/VROM	Bijdrageregeling Gebiedsgericht Milieubeleid/Volkshuisvesting, Ruimte Ordening en Milieu
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DLG	Dienst Landelijk Gebied
GS	College van Gedeputeerde Staten Provincie Zeeland
LEI	Landbouw Economisch Instituut
LNV	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
RAT	Regeling Afkoop Toedelingsrechten
RVH	Regeling Verlening Hervestigingstoelage
RWS	Rijkswaterstaat
SBB	Staatsbosbeheer
SGP	Strategisch Groen Project
V en W	Verkeer en Waterstaat
VOP	voorontwerpplan
Waterschap ZE	Waterschap Zeeuwse Eilanden
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisaties
ZMF	Zeeuwse Milieu Federatie

BEGRIPPENLIJST

EHS	Ecologische Hoofd Structuur: het streven naar een versterking en verbinding van natuurgebieden (onderdeel van het Natuurbeleidsplan)
Nationaal Groenfonds	Leningen met een lage rente t.b.v. groenprojecten (groene rente)
Huiskavel	Een aaneengesloten perceel van een eigenaar/pachter waarop de (bedrijfs)gebouwen gelegen zijn.
Inbreng	De totale ruilwaarde van de gronden in de "oude situatie". Dit geldt als uitgangspunt voor de nieuwe verkaveling.
(Veld)Kavel	Een aaneengesloten stuk grond van 1 gebruiker omgeven door eigendom van anderen. Een kavel kan uit meerdere percelen bestaan.
Kavelaanvaardingswerken	Dit zijn werken die in opdracht van de Landinrichtingscommissie worden uitgevoerd om uw toedeling qua inrichting "gelijkwaardig" te maken met uw inbreng. Bv. u levert een goed ontsloten perceel in, terwijl het toegevoegde perceel minder goed ontsloten is. Er kunnen dan werken worden uitgevoerd om de onsluiting van het nieuwe perceel te verbeteren. Kavelaanvaardingswerken worden voor een deel door het rijk betaald. De overige kosten komen ten laste van de belanghebbenden die nut hebben.
Korting	Korting houdt in dat grondeigenaren een (klein) percentage van hun inbreng afstaan om voorzieningen te realiseren. Met deze "kortingsgronden" worden plandoelstellingen gerealiseerd ten behoeve van het algemeen nut, o.a. aanleg fietspaden, graven van waterlopen, aanleg van natuurvriendelijke oevers en aanbrengen bermverbreding. De korting wordt gecompenseerd in grond of geld.

Landinrichtingswet	Deze wet geeft aan hoe de procedures van landinrichting moeten verlopen, van planvoorbereiding tot en met de financiële afwikkeling en uitvoering. De rechten en de plichten van alle betrokkenen in een landinrichting zijn hierin beschreven, evenals wanneer en hoe bezwaar tegen bepaalde maatregelen gemaakt kan worden.
Landmeterhectares	Hectares die nodig zijn om de puzzel van de nieuwe verkaveling passend te krijgen. Deze hectares zijn onderdeel van de taakstelling. Door deze kleine onder- en overbedelingen worden de kosten van de kavelaanvaardingswerken beperkt.
Legaat	Testamenteaire schenking over een bepaald goed van erflater Rykel ten Kate
Lijst der Geldelijke Regelingen	Hierin is vastgelegd wat iedereen moet bijdragen in de kosten van de Herinrichting. De Lijst der Geldelijke Regelingen bevat de uitkomsten van de tweede schatting, schadevergoedingen voor zover deze nog niet zijn afgekocht, verrekenposten (bijvoorbeeld drainage) tussen eigenaren, verrekening van de korting en de verrekening van over- en onderbedelingen.
Natuurontwikkelingsgebied	Gebieden die goede mogelijkheden bieden voor het ontwikkelen van natuurwaarden van (inter)nationale betekenis. Het grondgebruik en de inrichting wijzigen sterk. De gebieden worden in eigendom ondergebracht bij een natuurbeherende instantie.
Nut	De verbeteringen die het ruilen van gronden geeft wordt "het nut" genoemd. Spelregels geven aan hoe een bepaalde verbetering gewaardeerd moet worden (= vaststellen van het nut).
Plan van Tijdelijk Gebruik	Tijdens de uitvoering van een landinrichtingsplan kan het nodig zijn gronden tijdelijk in gebruik te geven, bijvoorbeeld om de uitvoering van werken mogelijk te maken of om een boerderijverplaatsing te realiseren. Dit plan kan een heel blok bevatten of een gedeelte ervan.
Plan van Toedeling	Een Plan van Toedeling bevat de nieuwe kavelindeling en de toedeling van eigendom, pacht en andere zakelijk rechten. Bij het opstellen ervan is zo veel mogelijk rekening gehouden met de rechten van de belanghebbenden en met de wensen die de belanghebbenden uitgebracht hebben. Voor het opstellen van het Plan van Toedeling worden "spelregels" opgesteld, de zgn. Richtlijnen Plan van Toedeling.
Richtlijnen Plan van Toedeling	Plan van Toedeling moet voldoen aan de zogenaamde "Richtlijnen Plan van Toedeling". In deze richtlijnen worden een aantal spelregels aangegeven waar de commissie zich aan moet houden. Hierin staan o.a. uitgangspunten en regels voor toedeling, randvoorwaarden voor toedeling (bv. welke gronden zijn niet uitruikbaar, welke zijn onder bepaalde voorwaarden uitruikbaar).
Strategisch Groen Project	Dit is één van de 18 gebieden in Nederland waar extra geld beschikbaar wordt gesteld voor de uitvoering van natuurdoelstellingen.
Taakstelling	Om het landinrichtingsplan te kunnen uitvoeren heeft de Landinrichtingscommissie een aantal hectares grond nodig. De taakstelling geeft aan om hoeveel ha het gaat. De gronden voor de taakstelling worden aan-

Toedeling	gekocht door Bureau Beheer Landbouwgronden. Zie: Plan van Toedeling.
Verplaatsing	Verplaatsen van een boerderij binnen de begrenzing van het landinrichtingsplan.
Verplichte planonderdelen	Planonderdelen die zijn opgenomen ten behoeve van algemene doelstellingen. Dit in tegenstelling tot maatregelen die zijn opgenomen ten behoeve van individuele belangen.
Verwerven	Het aankopen van gronden door het Bureau Beheer Landbouwgronden.
Wenszitting	De wenszittingen zijn bedoeld om de Landinrichtingscommissie een goed beeld te geven van de wensen en voorkeuren van de belanghebbenden op gebied van het toedelen/ruilen van de gronden. Hiervoor worden er gesprekken georganiseerd waarbij belanghebbende zal worden uitgenodigd.